EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 17.6.2022
COM(2022) 307 final

2022/0199 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Ukrainan välisen maanteiden tavaraliikennettä koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksena rahdin kuljettamisesta Ukrainasta on tullut hyvin vaikeaa. Venäjän asevoimat ovat tukkineet tai tuhonneet tärkeitä kuljetusreittejä, joita pitkin kuljetetaan tavaroita Mustanmeren kautta, ja Ukrainan ilmatila on suljettu siviililiikenteeltä. Rautatieverkkoa käytetään tällä hetkellä ensisijaisesti matkustajien ja pakolaisten kuljettamiseen, ja Venäjän pommitukset ovat sille edelleen suuri uhka.

Euroopan unionin ja Ukrainan välistä maanteiden tavaraliikennettä säätelee tällä hetkellä kaksi keskeistä mekanismia: EU:n jäsenvaltioiden ja Ukrainan kahdenväliset kuljetussopimukset sekä kansainvälisessä liikennefoorumissa monenvälisen CEMT-kiintiöjärjestelmän puitteissa myönnettävät luvat. Molemmissa mekanismeissa määrätään kummankin osapuolen liikenteenharjoittajiin sovellettavista kauttakulkua ja kahdenvälistä kauppaa koskevista kiintiöistä.

Maantiekuljetusta pidetään yhtenä tärkeimmistä vaihtoehdoista Ukrainan tuotteiden (ml. viljan) vientiin. Tämä tukisi Ukrainan taloutta, mutta se olisi ratkaisevan tärkeää myös muille talouksille, sillä ukrainalaisten tuotteiden, kuten viljan, polttoaineen, elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden, vienti on yhä tarpeellisempaa, kun otetaan huomioon kasvava huoli maailman elintarviketurvasta. Samaan aikaan maantiekuljetusten määrän lisääntyminen normaaliin aikaan verrattuna ylittäisi hyvin todennäköisesti kiintiöt, jotka vahvistetaan jäsenvaltioiden ja Ukrainan kahdenvälisissä sopimuksissa ja annetaan kansainvälisen liikennefoorumin CEMT-kiintiöissä.

Tällä Euroopan unionin ja Ukrainan välisellä maanteiden tavaraliikennesopimuksella on tarkoitus korvata jäsenvaltioiden ja Ukrainan väliset voimassa olevat kahdenväliset liikennesopimukset ja antaa helpotusta liikenteenharjoittajille vaihtoehtoisten maantiekuljetusten käyttöön vapauttamalla kahdenväliset kuljetukset ja kauttakulku osapuolten välillä.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan seurauksena monet ukrainalaiset kuljettajat eivät myöskään enää pysty noudattamaan kuljettajien asiakirjoihin liittyviä hallinnollisia menettelyjä, kuten hakemaan kansainvälisiä ajolupia tai uusien asiakirjojen myöntämistä kadonneiden tai varastettujen asiakirjojen tilalle. Tämä sopimus antaa molemmille osapuolille mahdollisuuden puuttua näihin ongelmiin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Siksi on tärkeää säätää toimenpiteistä, joilla kuljettajat vapautetaan vaatimuksesta esittää kansainvälinen ajolupa, tunnustetaan Ukrainan tekemät päätökset kuljettajan asiakirjojen hallinnollisen voimassaolon jatkamisesta ja helpotetaan osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välistä tietojenvaihtoa petosten ja kuljettajan asiakirjojen väärentämisen torjumiseksi.

Sen vuoksi on aiheellista allekirjoittaa sopimus maanteiden tavaraliikenteen vapauttamisesta Euroopan unionin ja Ukrainan välillä kahdenvälisten kuljetusten ja kauttakulun osalta ja sisällyttää siihen erityisiä ajokortteja koskevia lausekkeita. Tämän sopimuksen olisi oltava ajallisesti rajoitettu, mutta se olisi voitava uusia.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Sopimus sisältyi myös EU:n ja Ukrainan välisten solidaarisuuskaistoja[1] koskevaan toimintasuunnitelmaan, jonka tavoitteena on helpottaa Ukrainan maataloustuotteiden vientiä ja kahdenvälistä kauppaa EU:n kanssa. Toimintasuunnitelmassa ilmaistaan Euroopan unionin sitoutuminen Ukrainan talouden ja taloudellisen toiminnan elpymisen tukemiseen sekä maailman elintarvikemarkkinoiden vakauttamiseen ja maailmanlaajuisen elintarviketurvan parantamiseen.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä sopimus on yhdenmukainen EU:n Ukrainaa koskevan nykyisen ulkosuhdepolitiikan kanssa. Ukrainan hallitus on pyytänyt sopimusta kiireellisenä toimenpiteenä.

Maanteiden tavaraliikennettä koskeva sopimus Ukrainan kanssa olisi myös Euroopan unionin ja Ukrainan välillä 27 päivänä kesäkuuta 2014 allekirjoitetun assosiaatiosopimuksen[2] mukaista, sillä sen 136 artiklassa määrätään mahdollisista tulevista erityisistä tieliikennesopimuksista, joiden tarkoituksena on varmistaa osapuolten välisten kuljetusten yhteensovitettu kehitys ja asteittainen vapauttaminen.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 91 artikla yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Ei sovelleta

- **Suhteellisuusperiaate**

Sopimus on tehokkain väline EU:n ja Ukrainan välisten maanteiden tavaraliikennesuhteiden parantamiseen, koska sillä poistetaan kiintiö- ja lupajärjestelmien asettamat nykyiset rajoitukset.

Sopimus ei aiheuta nykytilanteeseen verrattuna uusia hallinnollisia tai taloudellisia rasitteita jäsenvaltioiden viranomaisille tai toimialalle. Se päinvastoin keventää sekä toimialan että jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa. Erityisesti sillä poistetaan EU:n tavaraliikenteen harjoittajilta tarve hakea liikennelupia mainittuja kuljetusoikeuksia (kauttakulku- ja kahdenvälisiä oikeuksia) varten, mikä vähentää niin EU:n liikennealan kuin jäsenvaltioiden viranomaisten taakkaa tällaisten lupien myöntämiseen ja antamiseen liittyvien hallinnollisten muodollisuuksien osalta.

- **Toimintatavan valinta**

Kansainvälinen sopimus

[1] COM(2022) 217 final.

[2] Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välinen assosiaatiosopimus (EUVL L 161, 29.5.2014, s. 3).

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ei sovelleta

- **Vaikutustenarviointi**

Ei sovelleta

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta

- **Perusoikeudet**

Ei sovelleta

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia unionin talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Tähän sopimukseen sisältyy 6 ja 7 artiklassa uudelleentarkastelumekanismi sen uusimisen tarpeellisuuden ja keston arvioimiseksi. Tätä varten 6 artiklan 2 kohdassa ja 7 artiklan 2 kohdassa määrätään, että sekakomitea kutsutaan koolle viimeistään kolme kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksen 1 artiklassa annetaan valtuutus sopimuksen allekirjoittamiseen Euroopan unionin puolesta sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Sen 2 artiklan mukaan neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jossa komission nimeämä henkilö tai sen nimeämät henkilöt valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Sen 3 artiklassa määrätään väliaikaisesta soveltamisesta sopimuksen 13 artiklan mukaisesti.

Sen 4 artiklassa säädetään ehdotetun neuvoston päätöksen voimaantulosta.

2022/0199 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Ukrainan välisen maanteiden tavaraliikennettä koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvosto antoi 2 päivänä kesäkuuta 2022 luvan aloittaa Ukrainan kanssa neuvottelut Euroopan unionin ja Ukrainan välisestä maanteiden tavaraliikennettä koskevasta sopimuksesta, jäljempänä ’sopimus’.

(2) Neuvottelut saatiin päätökseen 14 päivänä kesäkuuta 2022.

(3) Kun otetaan huomioon Venäjän käymän hyökkäyssodan aiheuttamat merkittävät häiriöt Ukrainan liikennealalla, on tarpeen löytää vaihtoehtoisia maantiereittejä, jotta Ukraina voisi viedä viljaa, polttoainetta, elintarvikkeita ja muita asiaankuuluvia tuotteita.

(4) Koska Euroopan liikenneministerikonferenssin (CEMT) monenvälisessä kiintiöjärjestelmässä kansainvälisen liikennefoorumin puitteissa myönnetyt luvat ja Ukrainan kanssa tehdyt voimassa olevat kahdenväliset sopimukset eivät salli tarvittavaa joustoa, jotta ukrainalaiset maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat voisivat lisätä ja suunnitella toimintaansa Euroopan unionin kautta ja sen kanssa, on ratkaisevan tärkeää vapauttaa maanteiden tavaraliikenne kahdenvälisten kuljetusten ja kauttakulun osalta.

(5) Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vuoksi monet ukrainalaiset kuljettajat eivät pysty noudattamaan kuljettajien asiakirjoihin liittyviä hallinnollisia menettelyjä, kuten hakemaan kansainvälisiä ajolupia tai uusien asiakirjojen myöntämistä kadonneiden tai varastettujen asiakirjojen tilalle. Sen vuoksi on tärkeää ottaa huomioon nämä poikkeukselliset olosuhteet säätämällä erityisistä toimenpiteistä, joilla kuljettajat vapautetaan vaatimuksesta esittää kansainvälinen ajolupa, tunnustetaan Ukrainan tekemät päätökset kuljettajan asiakirjojen hallinnollisen voimassaolon jatkamisesta ja helpotetaan osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välistä tietojenvaihtoa petosten ja kuljettajan asiakirjojen väärentämisen torjumiseksi.

(6) Sen vuoksi tämä määräaikainen sopimus, johon sisältyy uusimismahdollisuus, olisi allekirjoitettava kiireellisesti Euroopan unionin puolesta sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

(7) Jotta tämän sopimuksen tavaraliikenteelle tuomien myönteisten vaikutusten hyödyntäminen voidaan aloittaa ja mahdollistaa ukrainalaisten tuotteiden ja erityisesti

viljan vienti mahdollisimman pian, sopimusta olisi sovellettava väliaikaisesti sen 13 artiklan mukaisesti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään Euroopan unionin ja Ukrainan välisen maanteiden tavaraliikennettä koskevan sopimuksen allekirjoittaminen Euroopan unionin puolesta sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Sopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteessä 1.

2 artikla

Neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jossa komission nimeämä henkilö (nimeämät henkilöt) valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

3 artikla

Sopimusta sovelletaan sen 13 artiklan mukaisesti väliaikaisesti sen allekirjoituspäivästä sen voimaantuloon saakka.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja